

поєднання предметів та розділів – варіативне. При цьому зазначається, що майбутні актуарії повинні оволодіти дисциплінами у мірі, достатній для вирішення типових задач, що виникатимуть в робочій практиці актуаріїв. [1, 3]. Обсяг та деталізація навчального матеріалу, що вивчається, також може варіюватись

Слід також зазначити, що у «Керівництві» МАА наголошується на важливості не лише вузькоспеціалізованих знань, якими повинні володіти актуарії, а й «не власне» актуарних навичок, а саме комунікативних здібностей, необхідність сформованості яких не включена до програми Асоціації, проте вони, безумовно, є невід’ємною складовою компетентності цих фахівців [1, 1-2], адже ефективність їх роботи у великій мірі залежить від здатності інтерпретувати результати складних математичних формул і розрахунків та доносити інформацію до колег, керівництва, менеджменту інших відділів та осіб з математичною освітою та без неї.

Таким чином, можемо зробити висновок, що ключовими стандартами професійної освіти актуаріїв є уніфікованість змісту та різноманітність форм організації навчання. При цьому, обидва аспекти підпорядковуються принципам практичної спрямованості навчального процесу, автономності та варіативності.

Список використаних джерел

1. IAA Education Guidelines [Electronic resource] // International actuarial association. – 2013.– 5p. – Mode of access : http://www.actuaries.org/ABOUT/Documents/Education_Guidelines_EN.pdf
2. IAA Education Syllabus [Electronic resource] // International actuarial association. – 2013.– 5p. – Mode of access : http://www.actuaries.org/ABOUT/Documents/Education_Syllabus_EN.pdf

УДК 372.881.116.12

ХОМА О.М.
Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ СКЛАДАННЯ ТВОРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Концепція Нової української школи вимагає компетентнісного, особистісно орієнтованого підходів до навчально-виховної діяльності. Одержання знань, здатність застосувати їх, формування цінностей у молодших школярів розглядається у тісному взаємозв’язку.

Ціннісні орієнтації є важливим елементом духовної визначеності особи. Обираючи ту чи іншу цінність, людина формує своє ставлення до природи, людей, суспільства.

Набуттю таких цінностей як патріотизм, повага до своїх звичаїв, традицій, товариськість, милосердя сприяють уроки української мови. Різні види вправ, зокрема системна роботи над творами, розвивають у молодших школярів не тільки зв’язне мовлення, а спонукають до міркування над вчинками людей, однолітків. Проблема методики роботи над творами різних видів в центрі дослідження низки науковців (А. Богуш, М. Вашуленко, О. Вашуленко, М. Захарійчук, В. Науменко К. Пономарьова та інш.).

«Твір шкільний – навчальна робота, вправа з розвитку мовлення, з побудови тексту, водночас він є засобом самовираження особистості молодшого школяра, його життєвої позиції, внутрішнього світу» [2, с.118].

М. Вашуленко [1, с.348]. розглядає класифікацію творів залежно від джерела матеріалу, від типу тексту, за стилем мовлення, за рівнем самостійності учнів, за жанровою приналежністю та за обсягом, а саме:

- 1) розповідь про побачене, пережите, почуте, тобто твори на матеріалі праці, екскурсій, походів, спостережень та інших форм безпосереднього досвіду школярів;
- 2) твори за картиною, фільмом, прочитаною книжкою тощо;
- 3) твори на основі творчої уяви: за сюжетною картиною, за даним початком чи кінцем, імпровізація казок і т.ін.

Залежно від типу тексту це можуть бути: розповіді, описи, міркування. Хоча здебільшого переважають твори змішаного типу: розповідь з елементами опису і міркування.

За стилем мовлення твори поділяються на емоційно-образні (художні) і ділові (наукові).

За рівнем самостійності учнів під час роботи над побудовою зв'язного висловлювання розрізняють колективні і самостійні твори.

Відповідно до жанрової приналежності твори бувають таких видів: розповідь, казка, лист, відгук про книгу, замітка в газету тощо.

У практиці шкільного навчання твори розрізняються за обсягом і відповідно за часом, відведеним на їх побудову. Часто на уроках мови учні створюють твори малих форм-мініатюри (в усній і письмовій формах).

Проте важливою складовою у процесі добірки творів є визначення їх тематики. Вона має бути соціокультурного змісту, зрозуміла дітям, виховуючого спрямування.

У процесі нашого дослідження нами акцентувалася увага на тематиці творів для учнів четвертого класу. Окремі із них:

- твори-розповіді: «Україна моїми очима», «Україна святкує незалежність», «Мої друзі», «День у школі»;
- твори-описи: «Улюблена іграшка», «Моя мама», «Їжачок», «Наш клас»;
- твори-есе: «Моє враження від Долини нарцисів», «Чим приваблює Закарпаття», «Героїчний вчинок» та інші.

Зазначимо, що нами практикувалася добірка тематики творів учнями, що передавала б їх настрої, бажання, розуміння оточуючого світу. Ми розглядаємо проблему формування цінностей як особливий аспект гуманізації навчання, вважаючи людину як найвищу цінність.

Важливе значення надавалось вправам з розвитку зв'язного мовлення, що стали в основі формування вмінь складанню творів. Особливу увагу надавали створенню мовленнєвих ситуацій. Найбільш придатними є тексти (фольклорні, літературні, науково-пізнавальні) різних жанрів, типів і стилів, осяяних ідеями добра, краси, емоційно наснажених, зорієнтованих на особливості сприймання дітей молодшого шкільного віку та основні види мислення (дійове, дискурсивне, ейдетичне).

Тексти, дібрані для створення мовленнєвих ситуацій та побудови комплексних вправ, інтегрувалися з різними видами художньої діяльності: музикою,

образотворчим мистецтвом, драматизацією, елементами хореографії, сценічного мистецтва.

Важливе місце надавалось підготовчим вправам на переконструювання текстів. Так, завдання: порівняти художній і науковий опис суниці, перебудувати розповідь – дають можливість учням виявити із загального змісту текстів те специфічне, що притаманне кожному з них. Водночас школярі оволодівають опорними, узагальненими уміннями, необхідними для творення будь-якого висловлювання незалежно від типу і стилю.

Навчаючи дітей розповідям, описам і міркуванням, провідне місце слід відводити найпростішому жанру висловлювання – розповіді. Учням пропонується розказати про побачене, пережите, колективно скласти казку за поданим початком, опорними словосполученнями на основі картини або дидактичної гри. Складання таких розповідних текстів супроводжується побудовою на одну ту саму тему наукових описів за аналогією, переконструюванням, поширенням чи переказом художніх описів, доповненням міркувань з опорою на розповідний чи описовий текст. Особливим джерелом для тематики творів, формування у молодших школярів ціннісного ставлення до оточуючого світу є, за словами В. Сухомлинського, природа. «Ми йшли в природу – в ліс, в сад, на поле, луг, берег річки, – слово ставало в моїх руках знаряддям, за допомогою якого я відкривав дітям очі на багатство навколишнього світу» [3, с.202]. Виховне значення цих розповідей полягає в тому, що діти слухали їх в обстановці, що породжує казкові уявлення, формує позитивні емоції.

Отже, в системі початкового навчання системна робота над складанням зв'язного висловлювання не тільки розвиває зв'язне мовлення молодших школярів, а формує ціннісне ставлення до оточуючого світу.

Список використаних джерел

- 1.Методика навчання української мови у початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
- 2.Наумчук М. М. Словник-довідник основних термінів і понять з методики української мови: навчально-методичний посібник /М. М. Наумчук – Тернопіль: Видавництво Астон, 2008. – 132с.
- 3.Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський. Вибрані твори. В 5-ти т., Т.3. – К.: Рад. школа, 1977.– 670с.

УДК: 372.8=161.2 +378.147

ХОМА Т.В.
Мукачівський кооперативний торговельно-економічний коледж, Україна

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В КОЛЕДЖІ

Формування професійних якостей майбутнього фахівця здійснюється в коледжі відповідно до спеціальності у процесі викладання всіх дисциплін. Проте, вважаємо, вивченню дисципліни «Українська мова» належить пріоритетна роль, так як однією із компетентностей є здатність особистості до спілкування державною мовою. Теоретичні і методичні засади викладання української мови досліджувала низка

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>